

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOCIÁLNĚ KRITICKÁ, KATOLICKÁ, VENKOVSKÁ PRÓZA A RURALISTÉ

Tematická oblast	Česká literatura 1. poloviny 20. století
Datum vytvoření	13. 12. 2012
Ročník	3. ročník gymnázia
Stručný obsah	Úkoly jsou zaměřeny k zopakování učiva společenská literatura. Více prostoru je věnováno dílu Nikola Šuhaj loupežník. Okrajově jsou pracovní listy zaměřeny na představitele venkovské a katolické prózy.
Způsob využití	Žáci řeší jednotlivé úkoly, ve kterých musí vycházet ze svých znalostí a uplatnit také tvořivost. Součástí je i řešení daných úkolů.
Autor	Mgr. Martina Svízelová
Kód	VY_32_INOVACE_15_CSVI19

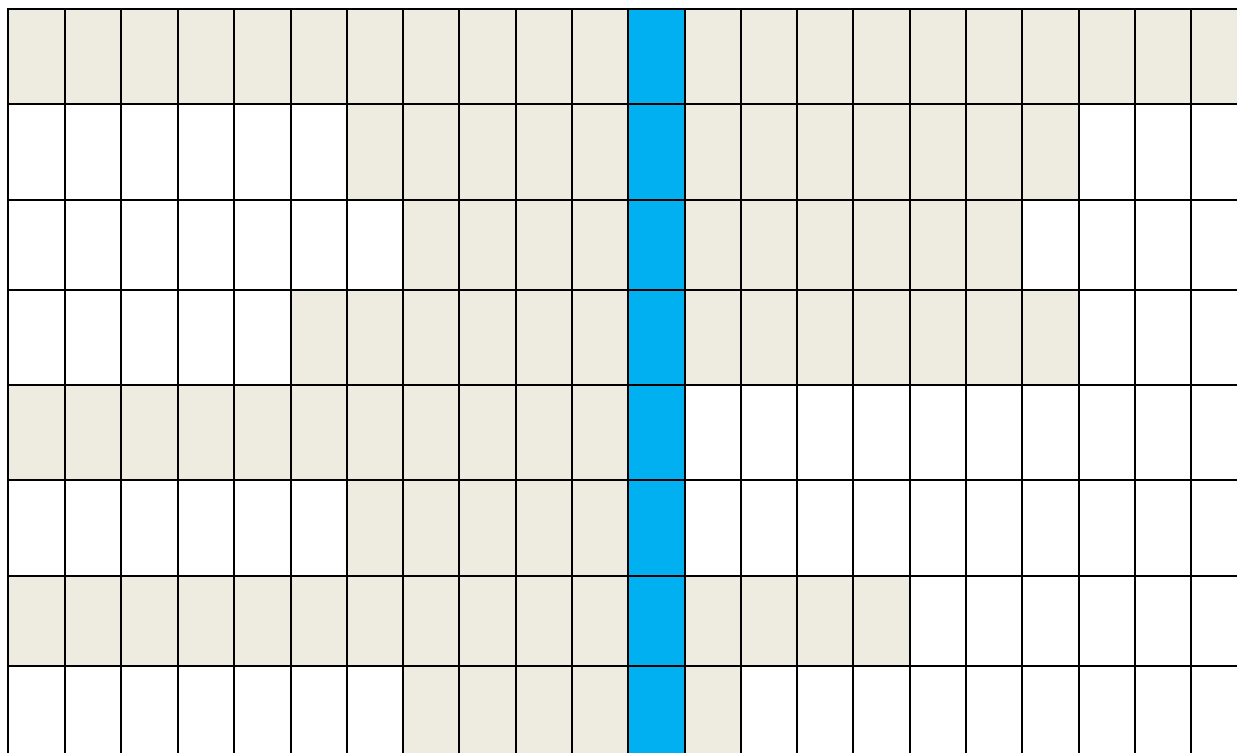
Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové
zkoušky Zlín

SOCIÁLNĚKRITICKÁ PRÓZA

1. Vytvořte správné trojice:

M. Majerová	Golet v údolí	problematika dospívání
Robinsonka	třídní sociální román	Ivan Olbracht
Židovská tematika	M. Pujmanová	Lidé na Křižovatce

2. Křížovka

1. Jak se nazývá tvůrčí princip, kterému podléhá většina předchozích děl?
2. O jaký druh románu se jedná v případě díla Podivné přátelství herce Jesenia?
3. Znáte jméno spisovatele a otce Ivana Olbrachta?
4. Jak se nazývá nejznámější román z proletářského prostředí o děvčeti, které přichází z venkova do Prahy a stává se uvědomělou bojovnicí?
5. Doplňte autora psychologické prózy, jehož poslední díla jsou výrazně politicky angažovaná.
6. Který román zachycuje život několika generací Hudců na Kladensku?
7. Jaký je titul prvního dílu románové trilogie Marie Pujmanové?
8. Uveďte jméno vypravěče bajek v knize určené dětem od Ivana Olbrachta.

3. Který příběh se odehrává na tomto místě (viz tajenka křížovky)?

- a) Co víš o hlavním hrdinovi?

- b) Za jakých podmínek udělala čarodějnice hlavnímu hrdinovi lektvar?
- c) Jak čarodějnice skončila?
- d) Jak byl hlavní hrdina zabit?
- e) Které dvě roviny se v díle prolínají?
- f) Jakou roli hraje příroda?
- g) Má i dramatické ztvárnění? Jaké?
- h) Které postavy zbojníků znáš?
- i) Jaké literární formy autor zvolil?

KATOLICKÁ A VENKOVSKÁ PRÓZA, RURALISTÉ

1. Přiřaď k charakteristice odpovídajícího autora nebo dílo.

Prozaik, esejista a překladatel. Pracoval v nakladatelství Melantrich. Emigroval do Francie, kde byl zpravodajem stanice Rádio Svobodná Evropa.

Jaroslav Durych

Lékař, za první světové války sloužil na haličské frontě. Oblíbenou inspirací pro něj bylo baroko.

Jan Čep

Dětství a mládí prožil v Tasově. Měl neustále spory s představiteli církve. Je považován za tvůrce moderní básně v próze.

Jakub Deml

Demlova kniha _____ byla inspirací pro stejnojmenný film natočený roku 1996 v režii Vladimíra Michálka, hlavní roli ztvárnil Boleslav Polívka.

Bloudění

Hrdiny historického románu _____ na pozadí třicetileté války je milenecká dvojice.

Dvojí domov

V povídkovém souboru _____ vystupují postavy, které jsou rozpolceny mezi skutečností a duchovnem.

Zapomenuté
světlo

1. Co autoři venkovské prózy ve svých dílech zdůrazňovali?
2. Na které české spisovatele navázali?
3. Jak zobrazovali český venkov?
4. Znáte název revue, ve které uveřejňovali své příspěvky?
5. Jmenujte dva nejvýznamnější představitele: nápopěda EFOJS NKAP, ARIETKŠNF ŘEKLNIA
6. Přiřaďte jméno spisovatele k řádku s díly.

Hlas kořenů, Hubená léta, Amarú, syn hadí, Dcera královská, blahoslavená Anežka Česká _____

Réva na zdi, Vysoké jarní nebe, Čas kopřiv _____
ŘEŠENÍ

SOCIÁLNĚKRITICKÁ PRÓZA

1. Vytvořte správné trojice:

M. Majerová	Robinsonka	problematika dospívání
Ivan Olbracht	Golet v údolí	židovská tematika
M. Pujmanová	Lidé na křižovatce	třídní sociální román

2. Křížovka

- 1) socialistický realismus
- 2) psychologický
- 3) Antal Stašek
- 4) Anna proletářka
- 5) Václav Řezáč
- 6) Siréna
- 7) Lidé na křižovatce
- 8) Bidpaj

Tajenka: Koločava

3. Který příběh se odehrává na tomto místě (viz tajenka křížovky)?

Nikola Šuhaj loupežník – Ivan Olbracht

- a) Co víš o hlavním hrdinovi? Byl to **vojenský zběh**.
- b) Za jakých podmínek udělala čarodějnice hlavnímu hrdinovi lektvar? **Že si vezme její dceru.**
- c) Jak čarodějnice skončila? **Nikola ji společně s kamarádem ze strachu zabil.**
- d) Jak byl Nikola zabit? **Zradili jej přátelé a řekli ho sekerou.**
- e) Které dvě roviny se v díle prolínají? **Realistická a mytická.**
- f) Jakou roli hraje příroda? **Pohádkovou, dokresluje atmosféru.**
- g) Má i dramatické ztvárnění? Jaké? **Na motivy románu napsal Milan Uhde text muzikálu pod názvem Balada pro banditu, byl uveden v brněnském divadle Husa na provázku.**
- h) Které postavy zbojníků znáš? **Robin Hood, Jánošík, Schillerův Karel Moor.**
- i) Jaké literární formy autor zvolil? **Baladu, mýtus, reportáž.**

KATOLICKÁ A VENKOVSKÁ PRÓZA, RURALISTÉ

Prozaik, esejista a překladatel. Pracoval v nakladatelství Melantrich. Emigroval do Francie, kde byl zpravodajem stanice Rádio Svobodná Evropa.

Jan Čep

Lékař, za první světové války sloužil na haličské frontě. Oblíbenou inspirací pro něj bylo baroko.

Jaroslav Durych

Dětství a mládí prožil v Tasově. Měl neustále spory s představiteli církve. Je považován za tvůrce moderní básně v próze.

Jakub Deml

Demlova kniha _____ byla inspirací pro stejnojmenný film natočený roku 1996 v režii Vladimíra Michálka, hlavní roli ztvárnil Boleslav Polívka.

Zapomenuté světlo

Hrdiny historického románu _____ na pozadí třicetileté války je milenecká dvojice.

Bloudění

V povídkovém souboru _____ vystupují postavy, které jsou rozpolceny mezi skutečností a duchovem.

Dvojí domov

1. Co autoři venkovské prózy ve svých dílech zdůrazňovali?

Důležitost tradice, rodiny, křesťanství a vztah člověka k rodné půdě

2. Na které české spisovatele navázali? **K. V. Rais, Antal Stašek, K. Světlá**
3. Jak zobrazovali český venkov?

Na rozdíl od výše jmenovaných autorů bez velké idealizace, popisovali těžkou práci, drsný život. Kladli jej do protikladu k zhoubnému vlivu města a technické civilizaci.

4. Znáte název revue, ve které uveřejňovali své příspěvky? **Sever a východ**
5. Jmenujte dva nejvýznamnější představitele: nápověda EFOJS NKAP, ARIETKŠNF ŘEKLNIA
Josef Knap, František Křelina

6. Přiřadte jméno spisovatele k řádku s díly.

Hlas kořenů, Hubená léta, Amarú, syn hadí, Dcera královská, blahoslavená Anežka Česká - **František Křelina**

Réva na zdi, Vysoké jarní nebe, Čas kopřiv - **Josef Knap**

PRAMENY:

HÁNOVÁ, E. a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. 3. vyd. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-7358-016-0.